

Sve na slavu Božju

“Prema tome, bilo da jedete, bilo da pijete, bilo da što drugo činite, sve činite na slavu Božju!” (1. Korinćanima 10,31)

Biblijski tekstovi: 1. Korinćanima 8; Djela 15,20; 1. Korinćanima 9,1-6; 1. Korinćanima 10,5-22; Ponovljeni zakon 6,4.5; Marko 12,28-31.

U 1. Korinćanima 8-10 zaključuje se rasprava o seksualnosti (iz 5. i 6. poglavlja), u isto vrijeme kada Pavao počinje odgovarati na konkretna pitanja koja su mu Korinćani upućivali putem pisama (1. Korinćanima 7,1). Ti će odgovori dominirati ostatkom Prve poslanice Korinćanima.

Prelazak na 7. poglavlje Prve poslanice Korinćanima ukazuje na to da su spolni nemoral (poglavlja 5—7) i idolopoklonstvo (poglavlja 8—10) povezane teme. One se doista često spominju zajedno u Novom zavjetu (vidi Djela 15,20.29; 21,25; 1. Korinćanima 6,9; Efežanima 5,5; Kološanima 3,5; Otkrivenje 21,8; 22,15).

Uglavnom, dok se u 1. Korinćanima 5—7 Pavao bavi problemom spolnog nemoralu, u 1. Korinćanima 8—10 njegova glavna briga je pitanje idolopoklonstva. On tvrdi da kršćani moraju bježati i od jednog i od drugog (1. Korinćanima 6,18; 10,14).

Prošlog smo tjedna vidjeli da time što postajemo hram Duha Svetoga, možemo pobjeći od spolnog nemoralu (1. Korinćanima 6,19.20). A ovog ćemo tjedna vidjeti da od idolopoklonstva možemo pobjeći tako što ćemo “sve činiti na slavu Božju” (1. Korinćanima 10,31).

ZNANJE NASUPROT LJUBAVI

Pročitajte 1. Korinćanima 8,1-13. Zašto Pavao znanje suprotstavlja ljubavi, i u kojem kontekstu to čini? Što time želi reći?

Pavao se koristi temom hrane prinesene idolima kako bi se pozabavio dubljim problemom — nedostatkom ljubavi prema drugima (1. Korinćanima 8). Pitanje hrane prinesene idolima podijelilo je korintsku crkvu u dva tabora. Neki su smatrali da im je njihovo znanje o nepostojanju drugih bogova davalo pravo da jedu sve (1. Korinćanima 8,4). O njima se govori kao o “jakima” (1. Korinćanima 4,10). Oni koji su se suprotstavili takvom ponašanju nazvani su “slabima” (1. Korinćanima 8,9-12). Pavao im pripisuje tu etiketu zato što nisu prevladali neka praznovjerna shvaćanja kojima je bilo obilježeno njihovo prethodno pogansko iskustvo. Kad bi takvi vidjeli nekog “jakog” kako jede hranu prinesenu idolima, mogli bi doći do zaključka da se kršćanstvo i idolopoklonstvo mogu usuglasiti. Dakle, Pavao nije želio da “jaki” postanu kamen spoticanja za slabe.

Biblija vrlo negativno gleda na čin jedenja hrane žrtvovane idolima (Djela 15,20.29; 21,25; usporedi Otkrivenje 2,14.20). Međutim, Pavlove izjave nisu tako radikalne kao izjave koje vidimo u tim tekstovima. A to je zato što je njegova prvenstvena briga u tom trenutku bila nedostatak jedinstva do kojeg bi zloupotreba znanja mogla dovesti. Pavao ne kritizira znanje kao nešto što je zlo samo po sebi. On je zapravo protiv one vrste znanja koja vodi u oholost i podjele u crkvi. Znanje bez ljubavi uopće nije istinsko znanje (1. Korinćanima 8,2). Istinsko znanje nastaje samo onda kada netko ljubi Boga i kada ga Bog poznaje (1. Korinćanima 8,3).

Citirajući Ponovljeni zakon 6,4, Pavao pokazuje da vjernici moraju znati da postoji samo jedan Bog (1. Korinćanima 8,4-6). Zanimljivo je da on slijedi istu misao koju vidimo u Ponovljenom zakonu 6,4.5, gdje je izjava da je naš Bog jedan, praćena zapovijeđu: “Zato ljubi Jahvu, Boga svoga.” I za Pavla i za Mojsija, znanje bez ljubavi bilo je bezvrijedno.

Sigurni u svoje znanje, “jaki” su vjerovali da je jedenje hrane žrtvovane idolima bezopasno. Kao što ćemo vidjeti u srijedu i četvrtak, Pavao im je dao za pravo pod određenim uvjetima. Međutim, ako je nešto postalo kamen spoticanja za “slabe” (1. Korinćanima 8,9), onda je to trebalo izbjegavati. Od kršćana se očekuje da pokazuju samoodricanje iz ljubavi prema Kristu i drugima.

Pavao tvrdi da bez ljubavi znanje može postati nešto loše (1. Korinćanima 8). U kojim situacijama znanje bez ljubavi može biti loše?

NESEBIČNA LJUBAV

Pročitajte 1. Korinćanima 9,1-6. Kako nam taj ulomak na praktičan način pokazuje što znači samoodricanje iz ljubavi?

Na prvi pogled Pavlova obrana vlastitog apostolstva u 1. Korinćanima 9, nema nikakve veze s prethodnom raspravom o znanju nasuprot ljubavi. Međutim, ne smije se zaboraviti da Biblija prvobitno nije bila podijeljena na poglavlja. Ono čemu Pavao uči u Prvoj poslanici Korinćanima 9 povezano je s prethodnim sadržajem. Ovdje je primjer nesebične ljubavi prema Kristu i braći. Zbog ljubavi Pavao se odriče nekih prava.

“Jesti i piti” (1. Korinćanima 9,4). Ovdje hrana i piće predstavljaju financijsku pomoć uopće. Kao apostol, Pavao je imao pravo primati materijalnu potporu od onih kojima je služio. Drugi vjerski vođe njegovog vremena upravo su to činili. Ali on nije, već se sam uzdržavao preveći šatore (Djela 18,3).

“Sestru ženu voditi sa sobom” (1. Korinćanima 9,5 — Suvremeni hrvatski prijevod). Oženjeni apostol imao je pravo ići na misionarsko putovanje sa svojom ženom o crkvenom trošku. Primjeri misionarskih parova uključuju Priscilu i Akvilu (Rimljanima 16,3), Andronika i Juniju (Rimljanima 16,7). Ali Pavao je bio neoženjen (1. Korinćanima 7,8). Mogao se oženiti, pa bi imao pravo putovati u pratnji svoje žene, uz financijsku podršku za oboje.

“Nemamo pravo ne raditi svojim rukama” (1. Korinćanima 9,6). Pavao i Barnaba imali su pravo primati plaću za svoj misionarski rad (1. Korinćanima 9,4-6). Pavao se uzdržavao radeći kao šatorar (Djela 18,3), ali ne znamo koje je bilo Barnabino zanimanje. Znamo samo da je bio vrlo velikodušan (Djela 4,36.37), pa se i sâm mogao uzdržavati.

U 1. Korinćanima 9,7-11 Pavao dalje razvija misao iz 6. retka, pokazujući da bi bilo sasvim pošteno da se on i Barnaba uzdržavaju od toga što rade za crkvu (1. Korinćanima 9,11.12). Sam Gospodin je zapovjedio da oni “koji navješćuju Radosnu vijest ... od Radosne vijesti žive” (1. Korinćanima 9,14; usporedi 1. Timoteju 5,18). Pa ipak, Pavao kaže: “Mi se nismo poslužili ovim pravom.” (1. Korinćanima 9,12) Tako Pavao sebe navodi kao primjer samoodricanja (1. Korinćanima 9,1-18) i tvrdi da to doprinosi propovijedanju Evanđelja u Korintu (1. Korinćanima 9,9-23).

Čega biste se, iako vam to možda s pravom pripada, ipak mogli odreći da biste bili uspješniji svjedok za Gospodina?

UČITI OD PROŠLOSTI

Nakon što je pružio primjer samoodricanja na osnovi vlastitog iskustva, Pavao se posebno osvrće na pitanje idolopoklonstva. U 1. Korinćanima 10 on u izvjesnom smislu razvija misao iz 1. Korinćanima 9,27, gdje kaže kako "bije svoje tijelo" da ne bi bio izbačen. Pavao želi da Korinćani slijede njegov primjer, ali Isus je uzor bez premca (1. Korinćanima 11,1).

Pročitajte 1. Korinćanima 10,7-11. Koje je grijehe Izrael počinio u pustinji i zašto prednosti koje su im bile dane čine njihove grijehe još gorim?

U 1. Korinćanima 10,1-5 Pavao podsjeća na povijest Božjeg naroda u pustinji. Spominjanje oblaka i mora priziva u sjećanje Božje vodstvo, Njegovu prisutnost i zaštitu. S druge strane, hrana i piće predstavljaju Božju skrb. Iskustvo Izraela pod oblakom i u moru Pavao naziva krštenjem, što odgovara kršćanskom krštenju. Isto tako, spominjući hranu i piće, Pavao ukazuje na Gospodnju večeru.

Drugim riječima, 10. poglavlje Prve poslanice Korinćanima uči nas da u određenom smislu kršćani prolaze kroz ista iskustva kao Izrael. Međutim, Pavao se prisjeća povijesti Izraela zato što ne želi da se ta povijest ponovi. Usprkos prednostima koje je Izrael imao, mnogi u tom narodu ipak su činili i dosta toga lošeg (1. Korinćanima 10,6), kao što je idolopoklonstvo (1. Korinćanima 10,7) i spolni nemoral (1. Korinćanima 10,8). Nije ni čudo, dakle, što "većina njih nije bila po volji Bogu" (1. Korinćanima 10,5).

Lako je upirati prstom u stari Izrael i govoriti da su oni počinili teške grijehe. Međutim, Pavao tvrdi da su kršćani skloni činjenju sličnih grijeha, usprkos svojoj golemoj prednosti što poznaju Kristovu povijest. To je jasno na osnovi njegove opomene: "Dakle, tko misli da stoji, neka pazi da ne padne!" (1. Korinćanima 10,12) Izraz "tko misli" pokazuje da neki u crkvi nisu bili svjesni opasnosti da padnu u te iste grijehe. Izlažemo li se i mi danas istoj opasnosti?

"Tko misli da stoji, neka pazi da ne padne!" Tko od nas nije doživio stvarnost tog upozorenja?

Biblija kaže da Bog neće dopustiti da budemo kušani više nego što možemo podnijeti, "nego će vam zajedno s kušnjom dati sretan ishod" (1. Korinćanima 10,13). Zašto onda još uvijek tako lako padamo u grijeh?

UPOZORENJE PROTIV IDOLOPOKLONSTVA

Pročitajte 1. Korinćanima 10,5-22. Zašto se moramo kloniti idolopoklonstva?

.....

U 1. Korinćanima 10,14-22 Pavao ponovno pokreće pitanje hrane žrtvovane idolima. Prinošenje hrane idolima danas bi djelovalo čudno u mnogim kulturama, ali u biblijska vremena to je bilo nešto uobičajeno. Kada su životinje prinošene na žrtvu bogovima u poganskim hramovima, dio mesa davao se svećenicima koji su vršili službu, a oni su ga prodavali. Nešto od tog mesa pronalazilo je put do javnih tržnica, a budući da se nije držalo odvojeno od drugih vrsta mesa koje se također nudilo na prodaju, kršćanin ga je mogao nesvjesno kupiti. Apostol savjetuje da kršćani mogu slobodno kupovati takvo meso.

Međutim, dok su kršćani kod svojih kuća mogli jesti meso koje je prethodno bilo žrtvovano idolima (1. Korinćanima 8,1-13), odlaženje u poganske hramove i sudjelovanje u njihovim svetkovinama bilo je strogo zabranjeno za kršćane. Kriterij je jasan — kršćanima je dopušteno da jedu to meso kod kuće jer idoli nisu ništa (1. Korinćanima 8,4), ali im je zabranjeno da sudjeluju u poganskim obredima jer je to služenje demonima (1. Korinćanima 10,20.21). Sudjelovanje u poganskim obredima isto je što i održavanje bliske veze s demonima (1. Korinćanima 10,20), baš kao što i sudjelovanje u Gospodnjoj večeri znači održavanje bliskog zajedništva s Kristom (1. Korinćanima 10,16).

Zato Pavao kaže: “Ne možete piti kalež Gospodnji i kalež vražji. Ne možete biti dionici stola Gospodnjega i stola vražjega.” (1. Korinćanima 10,21) Kao što je Isus rekao: “Nitko ne može služiti dvojici gospodara.” (Matej 6,24)

Pavao nas uči da Bog zahtijeva svesrdnu odanost. On upozorava da služeći idolima “na zavist i srdžbu izazivamo Gospodina” (1. Korinćanima 10,22). Da se to ne bi dogodilo, Pavao u 1. Korinćanima 8,4-6 pruža nepogrešivo pravilo protiv idolopoklonstva, ukazujući na Ponovljeni zakon 6,4.5: “Čuj, Izraele! Jahve je Bog naš, Jahve je jedan. Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, *svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom!*” (Ponovljeni zakon 6,4.5, kurziv dodan) Na tu misao iz Ponovljenog zakona 6,5, da Boga trebamo ljubiti iznad svega, Isus je dodao: “Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!” (Marko 12,31; vidi također Levitski zakonik 19,18)

Idol ne mora biti neki kip od kamena. Idola možemo stvoriti od gotovo bilo čega. Od kojih idola, ako ih ima, vi trebate bježati u svojem životu?

NADVLADAVANJE IDOLOPOKLONSTVA

U 1. Korinćanima 8,1-3 Pavao tvrdi da nas ljubav čuva od idolopoklonstva. Ta se tvrdnja ponavlja i dalje razvija u 1. Korinćanima 10,23—11,1. U 1. Korinćanima 8,3 on govori o našoj ljubavi prema Bogu. A poslije kaže: “Neka nitko ne traži korist svoju, nego korist drugoga!” (1. Korinćanima 10,24) To je ljubav prema drugima.

Pročitajte Marko 10,17-22; 12,28-31. Što je zajedničko tim tekstovima i kako se oni mogu primijeniti na situaciju o kojoj je riječ u 1. Korinćanima 10?

.....

.....

.....

U 1. Korinćanima 10 Pavao radi upravo ono što je Isus učinio u Marku 12,28-31. Naime, on povezuje dvije velike zapovijedi Zakona — ljubav prema Bogu iznad svega i ljubav prema drugima. U usporedbi o bogatom mladom knezu (Marko 10,17-22) Isus povezuje te dvije vrste ljubavi, ukazujući na Ponovljeni zakon 6,4 (vidi Marko 10,18) i na drugu ploču Deset zapovijedi (vidi Marko 10,19). Problem tog bogatog mladića ogledao se u tome što je više volio svoje imanje nego Boga i svoje bližnje (Marko 10,22). Cijenio je svoje blago na Zemlji više od blaga na Nebu. Volio je svoj novac više nego siromahe (Marko 10,21). Bio je idolopoklonik.

Nadovezujući se na Isusov nauk, Pavao nagovještava da načelo “ljubi Boga više od svega, a bližnjega kao samoga sebe” treba primijeniti na moguće situacije koje on spominje u 1. Korinćanima 10,27.28. To znači da čak ni ono što je po Zakonu, možda nije dobro ni korisno jer može biti uvredljivo za tuđu savjest (1. Korinćanima 10,23). To je načelo vješto sazeo riječima: “Sve činite na slavu Božju!” (1. Korinćanima 10,31) Rekavši da sve moramo činiti na slavu Božju, Pavao ukazuje da se idolopoklonstvo može javiti u različitim oblicima, jer sve što prisvaja slavu koja pripada jedino Bogu, predstavlja neku vrstu idolopoklonstva (Izaija 42,8).

Pavlove riječi u 1. Korinćanima 10,31—11,1 služe kao zaključak rasprave od osmog do desetog poglavlja. Pavao jasno naglašava da on ne traži “svoje osobne koristi, nego korist mnogih da se spase” (1. Korinćanima 10,33). Tako se on ugledao na Krista (1. Korinćanima 11,1).

Kako možete na još bolji način ljubiti bližnje kao same sebe?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

Ellen G. White, "Idolopoklonstvo na Sinaju", *Patrijarsi i proroci*, str. 256—268 (u izvorniku 315—330).

"Koliko bi se dobra moglo učiniti kad bismo na pravi način koristili svoju povezanost s drugima! Svatko tko je primio nebeske blagoslove, dužan je baciti svjetlost na stazu drugih. ... Tada će svi koji istinski ljube Boga prestati s idolopokloničkim obožavanjem sebe." (Ellen G. White, *The Advent Review and Sabbath Herald*, 18. studenoga 1884., str. 730)

"Pavao je pozivao svoju braću da sama ocijene kako će njihove riječi i djela utjecati na druge, i da ne čine ništa, koliko god nedužno bilo samo po sebi, što bi izgledalo kao da odobravaju idolopoklonstvo ili da vrijeđaju osjećaje nekoga tko je možda slab u vjeri. 'Prema tome, bilo da jedete, bilo da pijete, bilo da što drugo činite, sve činite na slavu Božju!' ... Apostolova upozorenja upućena korintskoj crkvi primjenjiva su na sva vremena i posebno prilagođena našem dobu. Pod idolopoklonstvom nije mislio samo na štovanje idola, već na služenje sebi, na ljubav prema udobnosti, zadovoljavanje apetita i osjetila." (Ellen G. White, *Djela apostolska*, str. 198,199; u izvorniku 316,317)

"Ako vidite da radeći određene stvari, koje imate potpuno pravo raditi, sprečavate napredovanje Božjeg djela, nemojte ih raditi. Ne činite ništa čime biste zatvorili umove drugih za primanje istine. ... Sve može biti zakonito, ali nije sve korisno." (Ellen G. White, *Svjedočanstva za Crkvu*, sv. 9, str. 173; u izvorniku 215)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Prema Pavlu, ponašanje zrelog kršćanina može ponekad sprečavati rast nezrelog kršćanina. Razmislite o situacijama u kojima bi se to moglo dogoditi. Zašto je načelo da Boga treba ljubiti iznad svega, a druge kao samog sebe, jedini način da se izide na kraj s tim izazovom?

2. Kojim bi se idolima čak i kršćani mogli pokloniti ako ne budu oprezni? Koje stvari, koje su same po sebi čak i dobre, možemo pretvoriti u idole? I kako možete znati je li nešto do čega vam je jako stalo postalo vaš idol?

3. Pavao kaže da je bio svoje tijelo i vukao ga kao roba da i sam ne bi bio izbačen dok propovijeda Evanđelje (1. Korinćanima 9,27). Razmislite što bi moglo nekoga onemogućiti kao propovjednika Evanđelja.

4. U 1. Korinćanima 10, Pavao govori o opasnosti od idolopoklonstva i kaže: "Bježite od idolopoklonstva." (1. Korinćanima 10,14 — Šarić) Zašto je idolopoklonstvo toliko loše?